

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Аспірантура	Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий)
Кафедра	МККП	Рік навчання	1
Галузь знань	В Культура , мистецтво та гуманітарні науки	Вид дисципліни	Обов'язкова
Спеціальність	В1 Аудіовізуальне мистецтво та медіа виробництво ОНП Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво	Семестр	2

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ АВМ

Семестр 2 (весна 2025-2026 н.р.)

Викладач	Алфьорова Зоя Іванівна, доктор мистецтвознавства, професор
E-mail	al055@ukr.net
Заняття	30 лекцій +15 сем. + 7 конс.+ 2 диф. залік =54 год
Адреса	Дистанційно

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є офф-лайн та он-лайн комунікація через електронні листи і тільки у робочі дні. Умови листування: 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (скорочено — АктпрАВМ.); 2) в полі тексту листа позначити, хто звертається — анонімні листи розглядатися не будуть; 3) файли підписувати таким чином: *прізвище_завдання. Розширення: текст — doc, docx, ілюстрації — PowerPoint*. Окрім виконаних завдань самостійної роботи, роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані в classroom дисципліни.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна не має обов'язкових передумов для вивчення.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Алфьорова З. І. Методичні вказівки з дисципліни «Актуальні проблеми аудіовізуального мистецтва» до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Актуальні проблеми аудіовізуального мистецтва» для студентів спеціальностей В1 "Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво" галузі знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки» третього (аспірантського) ступеня вищої освіти. Харків: ХДАДМ, 2026

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

Додаткові навчальні матеріали, слайди, ілюстрації тощо можна запропонувати переглянути за посиланням (спеціальні навчальні сервіси у мережі Інтернет та групах у ФБ «Про АРТ: дизайн, архітектура, театр, кіно», «Новини ХДАДМ»).

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Блокнот для конспекту, ручка. Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет тощо) з можливістю виходу до мережі Інтернет. Програми, необхідні для виконання завдань: Microsoft Word.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою дисципліни «Актуальні проблеми в АВМ» є підготовка до самостійного критичного аналізу проблем аудіовізуального мистецтва та виробництва, які набули актуальності з порубіжжя ХХ-ХХІ ст. Завдання дисципліни полягають в ознайомленні здобувачів з еволюційним поступом кінознавства як об'єкта наукових досліджень з другої половини ХХ ст. та основними проблемами, які актуалізовані сучасним кінознавством, насамперед в царині кінематографа та сучасних аудіовізуальних практик. На лекційних заняттях та під час модульного контролю аспіранти формують уявлення про актуальні проблеми наукових досліджень в сфері аудіовізуального мистецтва та виробництва з можливістю подальшого втілення результатів роботи у наукове середовище (статті, доповіді та подальша робота над власним дисертаційним дослідженням).

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- застосовувати механізми аналізу та знання сучасного стану наукової літератури за обраною спеціальністю;
- здатність застосовувати знання з історії сучасного зарубіжного та вітчизняного аудіовізуального мистецтва;
- орієнтуватися у практиках сучасного художнього процесу в АВМ, його теоретичному дискурсі;
- володіння знаннями у професійній галузі, науковим апаратом та культурним кругозором рівня здобувача наукового ступеня доктора філософії
- здатність аналізувати та виявляти наукові проблеми, формувати наукові питання та в сфері мистецької діяльності;
- здатність до формування методологічних основ наукового дослідження; здатність формулювати та презентувати наукові результати дослідження відповідно до сучасних вимог наукового середовища.
-

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Основна спрямованість дисципліни визначається необхідністю теоретичного осмислення та концептуалізації актуальної проблематики в аудіовізуальній сфері. 30 лекцій +15 сем. + 7 конс.+ 2 диф. залік =54 год

Весняний семестр:

Перший змістовний модуль:

- Тема 1: Вступ
- Тема 2: Проблеми термінологічного апарату спеціальності В1 «Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво»
- Тема 3: Проблеми морфологічної ідентифікації сфери аудіовізуального в науці
- Тема 4: Проблематизація формотворення в аудіовізуальній сфері в її контекстуальній та еволюційній проекції;

- Тема 5: Актуальні проблеми виробництва перших фото та архефільмів
- Тема 6: Проблематизація фото- та кіно творчості доби художнього авангарду
- Тема 7: Проблематизація тоталітарної аудіовізуальної творчості

Другий змістовний модуль:

- Тема 8 :Проблематизація сфери аудіовізуального у 60-ті рр..XX ст.
- Тема 9: Основні проблеми кінознавства другої половини XX ст.
- Тема10: Проблематизація аудіовізуальної арт-практики межі XX-XXI ст.
- Тема 11: Концептуальне осмислення сучасної аудіовізуальної практики світовими науковими школами
- Тема 12: Проблематизація сучасного виробництва аудіовізуального твору
- Тема 13: Проблематизація виробничої складової в контексті індивідуального та колективного виробництва
- Тема 14: Архівація та зникнення контенту в контексті розвитку сучасної сфери АВМ
- Тема 15: Глобалізація vs локальний контекст розвитку сучасної сфери АВМ

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми розкриваються шляхом лекційних та семінарських занять. На під час самостійної роботи здобувач закріплює лекційний матеріал. Самостійна робота здобувача спрямована на закріплення знань та набутих вмінь. Зміст самостійної роботи складає пошук додаткової інформації та її аналіз. Навчально-методичне забезпечення і консультування самостійної роботи здійснюється на основі нормативних документів ХДАДМ.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є диф. залік. Для отримання оцінки з диф.заліку достатньо пройти рубіжний етап контролю та поточні перевірки процесу самостійної роботи.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)		Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	A+	98–100	Задовільно	64–74	D
			A	95–97		60–63	E
			A-	90–94	Незадовільно	35–59	FX
Добре	82–89	B			Незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C					

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Під час занять необхідно вимкнути звук мобільних телефонів як магістрантам, так і

викладачу. Вітається власна думка з теми заняття, аргументоване відстоювання позиції.

У разі відрадження, хвороби тощо викладач має перенести заняття на вільний день за попередньою узгодженістю з магістрантами.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНОСТІ

Пропускати заняття без поважних причин недопустимо (причини пропуску мають бути підтвержені). Запізнення на заняття не вітаються. Якщо здобувач пропустив певну тему, він повинен самостійно відпрацювати її та на наступному занятті відповісти на ключові питання.

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Можливість зарахування підчас накопичення балів результатів неформальної освіти (курси, тренінги, сертифікати) з обов'язковим документальним підтвердженням.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, статтях, при складанні заліку тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю помічено списування, здобувач втрачає право отримати бали за тему. Якщо це відбулось в процесі заліку — здобувач вищої освіти отримує тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

Осінній семестр

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
Згідно розкладу	1	Лекція+сем.	Тема 1: Вступ	2+1	Перевірка завдання самостійної роботи	
Згідно Розкладу	2	Лекція+сем.	Тема 2: Проблеми термінологічного апарату спеціальності В1 «Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво»	2+1	Перевірка завдання самостійної роботи	
Згідно Розкладу	3	Лекція+сем.	Тема 3: Проблеми морфологічної ідентифікації сфери аудіовізуального в науці	2+1	Перевірка завдання самостійної роботи	
Згідно розкладу	4	Лекція+сем.	Тема 4: Проблематизація формотворення в аудіовізуальній сфері в її контекстуальній та еволюційній проекції;	2+1	Перевірка завдання самостійної роботи	
Згідно Розкладу	5	Лекція+сем.	Тема 5: Актуальні проблеми виробництва перших фото та архефільмів	2+1	Перевірка завдання самостійної роботи	
Згідно Розкладу	6	Лекція+сем.	Тема 6: Проблематизація фото- та кіно творчості доби художнього авангарду	2+1	Перевірка завдання самостійної роботи	
Згідно розкладу	7	Лекція+сем.	Тема 7: Проблематизація тоталітарної аудіовізуальної творчості	2+1	Перевірка завдання самостійної роботи	

--	--	--	--	--	--	--

Згідно розкладу	8	Лекція +сем.	Тема 8 :Проблематизація сфери аудіовізуального у 60-ті рр..XX ст.	2+1	Перевірка завдання самостійної роботи	
Згідно розкладу	9	Лекція +сем.	Тема 9: Основні проблеми кінознавства другої половини XX ст.	2+1	Перевірка завдання самостійної роботи	
Згідно розкладу	10	Лекція +сем.	Тема 10: Проблематизація аудіовізуальної арт-практики межі XX-XXI ст.	2+1	Перевірка завдання самостійної роботи	
Згідно розкладу	11	Лекція +сем.	Тема 11: Концептуальне осмислення сучасної аудіовізуальної практики світовими науковими школами	2+1	Перевірка завдання самостійної роботи	
Згідно розкладу	12	Лекція +сем.	Тема 12: Проблематизація сучасного виробництва аудіовізуального твору	2+1	Перевірка завдання самостійної роботи	
Згідно розкладу	13	Лекція +сем.	Тема 13: Проблематизація виробничої складової в контексті індивідуального та колективного виробництва	2+1	Перевірка завдання самостійної роботи	
Згідно розкладу	14	Лекція +сем.	Тема 14: Архівація та зникнення контенту в контексті розвитку сучасної сфери АВМ	2+1	Перевірка завдання самостійної роботи	
Згідно розкладу	15	Лекція +сем.	Тема 15: Глобалізація vs локальний контекст розвитку сучасної сфери АВМ	2+1	Перевірка завдання самостійної роботи	
		Усього:		30 лекц.+ 15 год. сем.		

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1	Поточний контроль	0– 5,3
2	Поточний контроль	0– 5,3
3	Поточний контроль	0– 5,3
4	Поточний контроль	0– 5,3
5	Поточний контроль	0– 5,3
6	Поточний контроль	0– 5,3
7	Поточний контроль	0– 5,3
8	Поточний контроль	0– 5,3

9	Поточний контроль	0– 5,3
10	Поточний контроль	0– 5,3
11	Поточний контроль	0– 5,3
12	Поточний контроль	0– 5,3
13	Поточний контроль	0– 5,3
14	Поточний контроль	0– 5,3
15	Поточний контроль	0– 5,3
	Залік	0–20
	Всього балів	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Бали			Критерії оцінювання
	0–17	0–20	
A+	10-17	20	Здобувач вищої мистецької освіти в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали та приклади за темою. Відповів на додаткові питання. Розширив роботу до рівня тез до конференції. Подача акуратна, без помилок
A	15-17	20	Здобувач вищої мистецької освіти в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали за темою. Подача акуратна, без помилок
A-	11-17	20	Здобувач вищої мистецької освіти в повному обсязі опанував матеріал теми, подача акуратна, без помилок
B	12–17	20	Здобувач вищої мистецької освіти в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив декілька незначних помилок
C	8–11	11-17	Здобувач вищої мистецької освіти в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив значні помилки, є невеликі проблеми з форматкуванням
D	4–7	7-17	Здобувач вищої мистецької освіти не в повному обсязі опанував матеріал теми, робота виконана на недостатньому рівні із значними недоліками (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, відсутність творчого підходу тощо), наявні проблеми з форматкуванням
E	1–3	1–9	Здобувач вищої мистецької освіти в недостатньому обсязі опанував матеріал теми, виконана робота має багато значних недоліків (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, невідповідність завданню, невчасна подача виконаної роботи, неохайність подання тощо).
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність здобувача вищої мистецької освіти та власні досягнення у підготовці завдань самостійної роботи.. Максимальна кількість балів: 2.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Розширений список літератури наведено у методичних матеріалах. Також на заняттях викладач може порекомендувати додаткові джерела інформації.

Основна

Алфьорова З. І. (2012). Оновлення методологічних засад в осмисленні сучасних процесуальних візуальних художніх форм . Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв : [зб. наук. пр.] / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Харк. держ. акад. дизайну і мистецтв ; [редкол.: Боднар О. Я., Гребенюк Н. Є., Зборовець І.В. та ін. ; за ред. Даниленка В. Я.]. Х., С. 54-57. (Мистецтвознавство ; №11). Бібліогр.: 18 назв.

Алфьорова З. І. (2014). Екранна форма новітньої доби в контексті мультимедійності / З. І. Алфьорова // *Культура України : зб. наук. пр.* / М-во культури України, Харк. держ. акад. культури ; [редкол.: В. М. Шейко (відп. ред.) та ін.] ; за заг. ред. В. М. Шейка. — Харків, — Вип. 47. — С. 156-162. — <http://www.ic.ac.kharkov.ua/RIO/kultura47/21.pdf>. — Електронна копія в головному документі. — Бібліогр.: 14 назв.

АМУ. — К., 2004. — Вип. 4. — С. 204–213. — Бібліогр.: 8 назв. — ISBN 966-742-19-8.

Алфьорова З.І. (2021). Продюсування аудіовізуальних творів в Україні: еволюція моделі та перспективи розвитку . Scientific Collection «InterConf», (48): with the Proceedings of the 8th International Scientific and Practical Conference «Challenges in Science of Nowadays» (April 45, 2021) Washington, USA; pp. 618624. Available at: <https://interconf.top/.pdf>.

Алфьорова З., Первишева І. (2025). Часові модули в аудіовізуальних проєктах в контексті трансмедійності. *Культура України : зб. наук. пр.* / М-во культури та стратегічних комунікацій України, Харків. держ. акад. культури ; за заг.ред. В. Шейка.—Харків: ХДАК, 2025. — Вип. 91, 54–61 DOI: <https://doi.org/10.31516/2410-5325.091.06>

Брюховецька Л. (2000). Фільм як перетворена реальність (художня мова українського поетичного кіно). *Мистецтвознавство України : зб. наук. пр.* / АМУ. К. Вип. 1. С. 271–274.

Брюховецька Л. (2006). Нариси з історії кіномистецтва України. Київ: «Інтертехнологія». 872 с.

Горпенко, В.Г. (2000). Архітектоніка фільму: Режисерські засоби і способи формування структури екранного видовища: Автореф. дис. д-ра мистецтвознавства: 17.00.01;

Зубавіна І. Особливості еволюції жіночого образу (український кінематограф 1917–1990 рр.) / І. Б. Зубавіна // *Актуал. пробл. історії, теорії та практики худож. культури : зб. наук. пр.* / ДАКККіМ, КНУ ім. Т. Шевченка. — К., 1998. — Ч. 2. — С. 51–60.— Список використ. л-ри: 6 назв.

Зубавіна І. Переживання статевої проблематики людини : (на укр. кіноматеріалі 90-х років ХХ ст.) : [від 10-х рр. ХХ ст. до сучасності] / Ірина Зубавіна // *Мистецтво екрана / КДІТМ ім. І. К. Карпенка-Карого, Каф. кінознавства ; упоряд. О. С. Мусієнко. — Вінниця, 2001. — Вип. 1. — С. 63–77. — Бібліогр.: 5 назв.*

Зубавіна І.Б. (2007) *Кінематограф незалежної України: тенденції, фільми, постаті* / Інститут проблем сучасного мистецтва Академії мистецтв України. К.: ФЕНІКС, 2007. 296 с.

Зубавіна І. (2005) *Екранна культура: філософські інтенції сучасної теоретичної думки . Художня культура. Актуальні проблеми: Зб. Наук. праць. Випуск II - Київ: АМУ, С.59-74.*

Зубавіна І. (2004). Нові екранні технології: специфіка комунікативної дії. Віртуалізація світу як стратегія «нуль дистанції». *Сучасне мистецтво. Зб. Ін-ту проблем сучасного мистецтва Академії мистецтв України. Вип.1. Київ: Акта. С.246–241.*

Зубавіна І.Б. (2008). *Час і простір у кінематографі* / ПСМ АМУ. Київ. 448 с.

Зубавіна І.Б. (2021). *Онтологія віртуального простору: Екранознавчі зшитки* / Ін-т проблем сучас. мистец. НАМ України. Одеса: Видавничий дім «Гельветика». 376 с.

Ландяк О. (2017). "Аудіовізуальне мистецтво" як концепт у сучасному мистецтвознавчому дискурсі. *Наукові записки. Серія: Мистецтвознавство*. №1. (вип. 36). С. 213- 223.

Миславський В.Н. (2006). Кінословник. Терміни. Визначення. Жаргонізми. Харків: ХЧМГУ, 328 с.

Миславський В.Н. (2022). *Зародження і становлення українського кінематографа* (перша третина ХХ століття). Riga: GlobeEdit. 414 с.

Миславський, В. Н. (2024). *Західний кінематограф. Концептуально- термінологічний словник*. Харків, Україна: ТОВ Видавництво «Точка».

Погребняк Г.П. (2020). Авторський кінематограф у культурному просторі другої половини ХХ – початку ХХІ століття : монографія. Київ : НАКККіМ. 446 с.

Скуратівський В.Л. (1997) Екранні мистецтва в соціокультурних процесах ХХ століття. Генеза. Структура. Функція. У 2-х чч./ В.Л. Скуратівський В.Л. К.

Ткаченко, М. (2014). *Радіо та суспільство: історичний контекст*. – Львів: Видавництво "Світ", 250 с.

Ткаченко, М.(2018). *Українське телебачення: від радянського до сучасного*. – Київ: Видавництво "Темпора", 280 с.

Тримбач, С. (2004). *Українське кіно: Тексти і контексти*. Київ: Либідь, 368 с.

Трофименко, О. (2018). *Кіно як мистецтво: від класики до постмодерну*. Харків: Фоліо, 340 с.

Допоміжна:

1. Meigh-Andrews, C. (2013). *A History of Video Art: Розвиток Form and Function*. Bloomsbury.
2. Nowell-Smith, G. (1997). *The Oxford History of World Cinema*. Oxford University Press.
3. Zielinski, S. (2002). *Audiovisions: Cinema and Television as Entr'actes in History*. Amsterdam University Press
4. Paul, C. (2020). *Digital Art*. Thames & Hudson.
5. Youngblood, Gene (1970). *Expanded Cinema*. E. P. Dutton.
6. Rodowick, D. N. (2009). *The Virtual Life of Film*. Harvard University Press.
7. Williams, Raymond (1974). *Television: Technology and Cultural Form*. Routledge.

